

HOLISTISK MISSION OG MISSIONSBEFALINGEN

MISSIONENS FEM KENDETEGN

International leder af Langham Partnership International, ph.d. Christopher J. H. Wright

RESUMÉ: Christopher J. H. Wright, der er hovedforfatter til Cape Town-erklæringen, pointerer i denne artikel, at forståelsen af mission må begrundes i Guds mission. Herudfra udfolder han med udgangspunkt i missionsbefalingen, hvordan kirkens mission bør omfatte at bygge kirken, tjene samfundet og have omsorg for det skabte. På den baggrund konkluderer Wright, at mission er en eksistensform for hele livet for hvert eneste medlem af hele kirken.

Introduktion: Hvor skal vi begynde?

Mission er så enormt et emne, at når man vil forsøge at give en kortfattet redegørelse for, hvad det betyder, kan det være vanskeligt at vide, hvor man skal begynde. Undertiden kommer visse udtryk på mode og bliver en populær måde at forstå opgaven på. For eksempel er holistisk mission blevet brugt i nogen tid. Det fremhæver, at vi i vores mission må forholde os til alle menneskets behov – de fysiske, materielle, intellektuelle, emotionelle, sociale og åndelige – og ikke blot det sidste af disse. Dette er så afgjort et vigtigt korrektiv til en indsnævring af missionen til en enkelt opgave. Men det kan gøre vores mission meget antropocentrisk – at det alt sammen drejer sig om ‘mig og mine problemer’ (eller dig og dine).

Mission kan blive terapeutisk. ”Du har alle disse behov, og vi er her for at hjælpe dig med at overvinde dem, uanset hvad de er.” Men det rejser straks spørgsmålet: ”Hvad er så menneskets største behov?” Hvis mission fokuserer på menneskets behov, så vil du – uanset hvor holistisk du forsøger at være – konstant komme tilbage til spørgsmålet: ”Hvad er det, vi mennesker først og fremmest behøver?” Og det kaster os med det samme tilbage til diskussionen om prioriteringen af evangelisation og social indsats. Vi føler, at vi må afgøre det spørgsmål ud fra en behovenes taksonomi. Men i hele diskussionen roterer mission stadig omkring menneskets behov.

Det går på en eller anden måde sådan, at hvis vi begynder med en definition af

mission, der i sit udgangspunkt fokuserer på mennesker – enten som missionsarbejdets 'objekt' eller som dets agens – ender vi i samme endeløse diskussion om relative behov og prioriteringer. En sådan debat er stadig berettiget, da det er vigtigt at være klar over, hvad vi bør gøre og hvorfor, men vi bør først tage den debat efter, at vi har forsøgt at forstå Guds mission som åbenbaret i Bibelen.

1. Guds mission

Hvad er så Guds store plan og formål? Et af de mest præcise svar på det spørgsmål får vi hos Paulus. Gud har ladet os kende "sin viljes hemmelighed ud fra den gode beslutning, han selv forud havde fattet om den frelsesplan for tidernes fylde: at sammenfatte alt i Kristus, både det himmelske og det jordiske" (Ef 1,9-10). Når Paulus taler om 'Guds vilje' mener han (sædvanligvis) ikke Guds personlige ledelse i den enkeltes liv, men hans store kosmiske plan gennem alle tider.

Paulus siger endvidere, at det er Guds plan at bringe lægedom og enhed til hele skaberværket i og ved Kristus. Guds mission er at forløse hele skaberværket, ødelagt af synden og det onde, til den nye skabelse, befolket af de genløste fra enhver kultur ved Kristi kors og opstandelse. Jeg tror, det er, hvad Paulus mener med 'Guds vilje' (ApG 20,27). Det er Guds plan fra Første Mosebog til Johannes' Åbenbaring. Den omfatter hele den bibelske grundfortælling: Skabelse – fald – genløsning – ny skabelse, centreret om og forenet i Kristus.

Således er mission fundamentalt set Guds aktivitet, som driver hele fortællingen fremad og bringer den til dens herlige afslutning. Af denne grund sker der det, at når Cape Town-erklæringen (dokumentet fra den tredje Lausanne-kongres i Sydafrika, 2010) skal definere den mission, som

vi er forpligtede på, så skifter den umiddelbart gear til en sammenfatning af Guds egen mission: "Vi vedkender os ansvaret for verdensmission, fordi det er centralt for vor forståelse af Gud, Bibelen, kirken, menneskets historie og den ultimative fremtid. Hele Bibelen åbenbarer Guds mission at bringe alle ting i himlen og på jorden ind i enhed under Kristus, idet de forsones ved blodet på hans kors, til pris for Guds herlighed og nåde. I og med at Gud opfylder den mission, vil han forvandle skaberværket, som er martret af synd og ondskab, til den nye skabelse, hvori der ikke længere er synd eller forbandelse. Gud vil opfylde sit løfte til Abraham om at velsigne alle folkene på jorden gennem evangeliet om Jesus, Messias, Abrahams sæd. Gud vil forvandle den sønderlemmede verden af folk, som er spredt under Guds dom, til den ny menneskehed, som vil blive genløst ved Kristi blod, fra enhver stamme, ethvert folk, tungemål og sprog, og blive forsamlet for at tilbede vor Gud og Frelser. Gud vil tilintetgøre dødens, fordærvets og voldens herredømme, når Kristus kommer igen for at oprette sit evige herredømme med liv, retfærdighed og fred. Da vil Gud, Immanuel, bo hos os, og verdens rige vil blive Guds rige, og han skal herske i al evighed" (Lausanne Movement 2011, 39-40).

Til det kan vi vist godt sige: Halleluja, Amen! Lovet være Gud for den store mission, som han vil fuldføre. Men vi står stadig tilbage med spørgsmålet "Og hvad så?" Hvad med os? Hvem er vi, og hvad er vi her for? Hvad er Guds folks mission? Erklæringen ovenfor bør i det mindste forberede os på, at svaret på det spørgsmål må være temmelig bredt. For hvis Bibelen viser os, at Guds store mission er så omfattende, så må kirkens mission have en analog bredde. Selvfølgelig ikke i den forstand, at vi kan gøre alt, hvad Gud gør. Gud er Gud, og det

er vi ikke! Men i den forstand, at når Gud kalder os til sammen med ham at deltage i opfyldelsen af Guds eget store formål med skaberværket og menneskeheden, kalder han os til en meget omfattende opgave.

2. Guds folks, kirkens, mission

Der er gjort mange forsøg på at definere og beskrive kirkens mission. Et, som jeg anser for nyttigt, blev udfærdiget af Anglican Consultative Council i 1984. Det blev udarbejdet som en missionserklæring for den anglikanske kirke på verdensplan og blev vedtaget af Lambeth-konferencen for biskopper i 1988 som 'Missionens fem kendetegn':

Kirkens mission er Kristi mission:

1. At forkynde evangeliet om gudsriget
2. At undervise, døbe og oplære de nye troende
3. At reagere på menneskelig nød med kærlig tjeneste
4. At søge at ændre uretfærdige samfundsstrukturer
5. At stræbe efter at beskytte skaberværkets integritet og at værne om jordens liv.

Disse punkter kan sammenfattes i nogle få ord: evangelisation, undervisning, medfølelse, retfærdighed, omsorg for skaberværket. Det er en meget omfattende og holistisk liste, som kan påvises at have dybe rødder i hele Bibelen. Jeg håber, jeg kan vise, at alle fem 'kendetegn' direkte eller indirekte kan sammenkædes med missionsbefalingen, forudsat at vi som udgangspunkt har det indledende udsagn i missionsbefalingen – Kristi herredømme over hele skaberværket.

Det sidste punkt er helt afgørende, for de fem dimensioner af missionen er afhængige af Kristi herredømme:

- Evangelisation – vi forkynder de gode nyheder om Jesus Kristus som Herre, Konge og Frelser
- Undervisning – vi bringer mennesker til en moden tro og til discipelskab i lydighed mod Kristus som Herre
- Barmhjertighed – vi følger Herren Jesu eksempel, som "færdedes overalt og gjorde vel"
- Arbejdet for retfærdighed – vi husker på, at Herren Jesus Kristus er hele verdens dommer
- Vores brug af og omsorg for skaberværket – vi har at gøre med det, som tilhører Herren Jesus Kristus i kraft af skabelsen og genløsningen.

Jeg foretrækker imidlertid at gøre det endnu enklere, og det kan vi gøre ved at slå fire af de fem punkter sammen til to par, så evangelisation og undervisning kombineres og tilsvarende med medfølelse og retfærdighed. Herved fremstår tre vigtige missionale opgaver eller tre fokuspunkter for vores missionale engagement: kirken, samfundet og skaberværket. Vores mission inkluderer dermed:

1. At bygge kirken (gennem evangelisation og undervisning), bringe mennesker til omvendelse, tro og lydighed som Jesu Kristi disciple.
2. At tjene samfundet (gennem barmhjertighed og retfærdighed) som svar på Jesu sendelse af os "ud i alverden", at elske og tjene, at være salt og lys, at gøre vel og "stræbe efter lykke og fremgang" for mennesker omkring os (som Jeremias sagde til israelitterne i Babylon, Jer 29,7).
3. At have omsorg for det skabte (gennem gudfrygtig brug af skaberværkets ressourcer kombineret med økologisk engagement og handling) og derved opfylde

den allerførste befaling givet til menneskeheden i Første Mosebog 1 og 2.

På dette punkt vil man måske spørge: ”Siger missionsbefalingen ikke blot, at vi skal gå ud og evangelisere verden?” Nej, det siger den faktisk ikke bare. Den rummer ikke én enkelt befaling, men flere. Og den begynder ikke med en befaling, men med en erklæring: ”Mig er givet al magt i himlen og på jorden.” Alt udspringer af dette. Vi bygger kirken, fordi Jesus er kirkens Herre. Vi tjener samfundet, fordi Jesus (og ikke kejseren) er Herre over hvert folk, hver regering og kultur (uanset om han anerkendes som sådan eller ej). Og vi tager vare på skaberværket, fordi Jesus er himlens og jordens Herre – ”jorden med alt, hvad den rummer, tilhører Herren”.

Denne treleddede missionsopgave er fuldt ud bibelsk. Cape Town-erklæringen erkender, at alle tre må sammenholdes i en sandt holistisk og integreret forståelse af mission.

Integreret mission betyder at erkende, forkynde og udleve den bibelske sandhed, at evangeliet er Guds gode nyheder gennem Jesu Kristi kors og opstandelse – for individet, for samfundet og for skaberværket. Alle tre er ødelagte og lider på grund af synden; alle tre er indbefattet i Guds genløsende kærlighed og mission; alle tre må være en del af Guds folks vidtspændende mission (Lausanne Movement 2011, 31).

Så lad os se nærmere på disse tre vigtige fokuspunkter, idet vi sammenkæder dem inden for vores forståelse af integreret mission og ser, hvordan de hænger sammen med missionsbefalingen.

3. Bygge kirken (evangelisation og undervisning)

”Gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem [...] og lærer dem [...]” Dette

ud-springer umiddelbart og direkte af Kristi herredømme. For hvis Jesus fra Nazaret i sandhed er Herre og Gud, så kaldes vi til at blive disciple ved at underkaste os ham i omvendelse og tro, og vi sendes for at gøre mennesker til disciple ved at bringe dem ind i samme forhold.

3.1 Evangelisation

Evangelisation betyder at forkynde de gode nyheder om, hvad Gud har lovet og udrettet gennem Kristus. Det betyder at fortælle hele historien om, hvad Gud har gjort (ud fra Det Gamle og Det Nye Testamente). Det består i at formidle de gode nyheder om, at den Gud, der skabte verden, har handlet for at frelse verden fra konsekvenserne af menneskets synd og satanisk ondskab, at Gud har gjort sådan gennem sin søn, Jesus Kristus, der kom som en opfyldelse af Guds løfte til Israel og som den, der som den af Gud udpegede Messias døde for vore synder og blev vakt til live ved Guds kraft, at denne samme Jesus nu er den himmelfarne Herre, og at han vil komme igen som dommer og konge for at gøre krav på sin arv med den genløste menneskehed i den nye skabelse.

Og evangelisation betyder, at når mennesker reagerer på de gode nyheder om, hvad Gud har gjort gennem Kristus, ved i omvendelse at vende sig fra den falske, hjemmelavede og selvcentrerede historie, som de lever i, og sætte deres lid til frelsen i Jesus, forsikrer vi dem om, at de har del i den store bibelske historie om Guds frelsesplan for verden, at deres synd er tilgivet, og de kan have et ret forhold til Gud nu og i al evighed.

Og når mennesker således tager imod de gode nyheder, befaler Jesus os at døbe dem i ”Faderens, Sønnens og Helligåndens navn” – det vil sige til et personligt forhold til Gud Fader, som elsker dem, Gud Søn,

som døde for dem, og Gud Helligånd, som bor i dem og frembringer sin frugt i et liv, som forvandles til Kristi billede.

Her er det vigtigt at understrege, at holistisk mission, sådan som jeg ser det, ikke blot rummer evangelisation, men integrerer alt andet omkring den, eftersom evangeliet er hjertet og kernen i Guds mission og vores. Jeg er stødt på to vildledende måder at bruge termen 'holistisk mission' på:

- Nogle gange bruges 'holistisk mission' til at betegne alt andet end evangelisation. Det bliver en slags 'pose', som man kan komme alle de andre arbejdsgrøene i – social indsats, lægemission, nødhjælp, miljøindsats, forsvar for menneskerettighederne, arbejde for fred og forsoning, osv. Det er blevet brugt på den måde – endog i Lausanne-kredse (trods mine protester!). Men det er forkert og vildledende. 'Holistisk' betyder 'det hele'. En social indsats uden evangelisation er lige så ikkeholistisk, som evangelisation uden socialt engagement er.
- Andre gange bruges 'holistisk mission' til at betegne hvad som helst, der kan kaldes 'mission', deriblandt evangelisation, men uden integration. Det bliver en samlebetegnelse for forskellige aktiviteter, hvor evangelisation bliver én blandt mange af de ting, som en menighed måske eller måske ikke er interesseret i. Evangelisation bliver et tag selv-bord af aktiviteter med evangelisation som én mulighed blandt mange. Det er også vildledende og ubibelsk.

Jeg foretrækker at tale om evangelisations centralitet. Og når jeg foretrækker det ord, er det ikke fordi evangelisation forholder sig til vores største behov som mennesker (hvilket ville føre os tilbage til det antropocentriske dilemma, vi begyndte med),

men derimod fordi det sætter os i forbindelse med evangeliets centralitet som det gode budskab om, hvad Gud har gjort for at frelse verden. Vi kan foretage os en masse ting, og helt legitimt, inden for spektret af missionale opgaver, men den integrerende kerne i dem alle må være evangeliets Gudcentrerede og Gudgenererede virkelighed – forstået ikke blot som en personlig forsikringsplan, men som forkyndelsen af de bibelske sandheder om frelse, den kosmiske historie om Guds frelsesplan for hele skaberværket. Og det er i evangelisation, vi fortæller den historie. Og det er den historie (og den alene), hele vores mission udspringer af.

Så når jeg taler om evangeliets og evangelisations centralitet, mener jeg ikke et centrum, der gør alt andet perifert, marginalt og uvæsentligt. Jeg mener centralt på den måde, som et nav er centralt for et hjul. Et hjul er en integreret fungerende genstand med en fælg eller et dæk, der har kontakt med vejen. Men fælgen må hele vejen rundt være forbundet med navet ved hjælp af egerne. I den forstand er navet det integrerende centrum for alt, hvad hjulet er og gør. Og navet er forbundet med motoren og overfører dens kraft til fremdriften. Det giver ikke mening at spørge, hvad der er vigtigst – navet eller fælgen. Hvis man ikke har begge som en integreret helhed, har man overhovedet ikke noget hjul. Begge er vigtige og må fungere sammen.

I denne analogi for integreret mission, er motoren den dynamiske kraft i evangeliet (hvad Gud i Kristus har gjort for at frelse verden). Navet er vores forkyndelse af de gode nyheder. Fælgen er legemliggørelsen af evangeliet i liv og gerninger og hele vores kontakt med konteksten og kulturen (vejen). For at køre en bil har man brug for integration og sammenkobling af ting, der er indbyrdes forskellige, men som faktisk ikke kan fungere meningsfuldt ad-

skilt fra hinanden – hjulets nav må være forbundet med motoren, og hjulets fælg må have kontakt med vejen. Ellers kommer man ingen vegne! For at engagere sig i integreret mission er det nødvendigt med integration mellem evangeliets historiske sandhed, forkyndelsen af den i evangelisation og legemliggørelsen af den i socialt og kontekstuel engagement med samfundet og skaberværket.

Også her søger Cape Town-erklæringen at udtrykke denne integrerede missionsforståelse:

”Vor missions integritet. Vor missions egentlige kilde er, hvad Gud har gjort i Kristus for hele verdens genløsning, som det er åbenbaret i Bibelen. Vor evangelisationsopgave er at gøre det gode budskab kendt for alle folk. Vor missions kontekst er den verden, vi lever i, en verden præget af synd, uretfærdighed og skabelsesmæssig uorden, hvortil Gud sender os for at elske og tjene for Kristi skyld. Al vor mission må derfor afspejle en integration af evangelisation og ansvarligt engagement i verden, idet den både bestemmes og drives af hele den bibelske åbenbaring af Guds evangelium” (Lausanne Movement, 41).

”Evangelisation er i sin kerne en forkyndelse af den historiske, bibelske Kristus som Frelser og Herre med henblik på at overtale mennesker til personligt at komme til ham og blive forsonet med Gud ... Resultaterne af evangelisation inkluderer lydighed mod Kristus, indlemmelse i hans kirke og ansvarlig tjeneste i verden [...]. Det er vor påstand, at evangelisation og sociopolitisk engagement begge dele hører med til vor kristne pligt. For begge er nødvendige udtryk for vor lære om Gud og mennesket, vor kærlighed til vor næste og vor lydighed mod Jesus Kristus [...]. Frelsen, vi forkyn-der, bør forvandle os i helheden af vort personlige og samfundsmæssige ansvar. Tro

uden gerninger er død.”

”Integreret mission er en proklamation og demonstration af evangeliet. Det drejer sig ikke om, at evangelisation og socialt engagement skal gøres sideløbende. Snarere er det sådant, at i integreret mission har vor proklamation sociale konsekvenser, idet vi kalder mennesker til kærlighed og omvendelse på alle områder af livet. Og vort sociale engagement har evangeliserende konsekvenser, idet vi vidner om Jesu Kristi forvandlende nåde. Hvis vi ignorerer verden, forråder vi Guds ord, der sender os ud for at tjene verden. Hvis vi ignorerer Guds ord, har vi ikke noget at bringe til verden.”

Derfor: ”Lad os holde evangelisation i centrum for det fuldt integrerede omfang af al vor mission, i og med at evangeliet selv er kilden, indholdet og autoriteten for al bibelsk baseret mission. Alt, hvad vi gør, bør både være en legemliggørelse og en forkyndelse af Guds kærlighed og nåde og hans frelsesgerning ved Jesus Kristus” (Lausanne Movement, 69).

3.2 Undervisning/discipeloplæring

”... idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer.” Det vil sige, at vi skal gøre mennesker til disciple på samme måde, som Jesus selv gjorde. Det nytter ikke bare at bringe mennesker til omvendelse og så lade det være det med det. Såsæden behøver dyb jord og gode rødder for at kunne bære frugt. Menigheder skal ikke blot plantes gennem evangelisation, men også vandes gennem undervisning. Begge dele er mandater, der ligger i missionsbefalingen.

Undervisning har dybe rødder i Bibelen. Det var en overordentlig vigtig del af den måde, hvorpå Gud kaldte, dannede og ‘uddannede’ sit folk i Det Gamle Testamente. Professor Andrew Walls har kaldt Det Gamle Testamente for ‘det ældste og længste program for teologisk uddannelse’.

Gennem mange generationer underviste Gud sit folk – gennem Torahen, Salmerne og visdomslitteraturen, gennem præster og profeter – underviste dem i sandheden om Gud, skabelsen, mennesket, om synd, genløsning og gudsdyrkelse og om, hvordan de skulle leve som et pagtsfolk til velsignelse for folkene.

Det er derfor ikke overraskende, at Jesus kom som lærer. De kaldte ham 'rabbi'. Han var selvfølgelig så meget mere, men fra det øjeblik han kaldte sine disciple til at være sammen med ham, ophørte han ikke med at undervise dem. Discipelskab er ikke noget, der kommer fra den ene dag til den anden.

Når vi betragter Paulus, ser vi, at undervisning var integreret i hele hans liv som menighedsplantende missionær. Han var ofte nødt til at forlade en nyplantet menighed i al hast på grund af trusler, men så skrev han til dem for at opmuntre og undervise dem. Og da han fik muligheden, blev han i Efesos i næsten tre år og forvandlede i løbet af den tid en gruppe på 12 disciple til en bymenighed med adskillige husstande og ældste. Han fortæller, at han havde undervist dem ikke blot i hvad der var nyttigt for dem, men i 'alt, hvad der er Guds vilje' (ApG 19-20). Og når Paulus ikke selv personligt kunne tage sig af undervisningen, sørgede han for, at det blev gjort af andre, der indgik i hans missionsteam, for eksempel Timotheus og Titus – eller Apollos (fra Afrika), der var kyndig i skrifterne, en dygtig lærer, som modtog yderligere teologisk uddannelse i Priskilla og Akvilas hjem (i Asien) og derefter rejste til Korinth (i Europa), hvor han systematisk engagerede sig i undervisning, der inkluderede gammeltestamentlig hermeneutik, kristologi og apologetik (ApG 18,24-28). Da de kristne senere delte sig i fraktioner, som beråbte sig loyalitet mod Paulus eller Apollos, ville Paulus sætte en

stopper for det. Ja, Paulus var evangelisten og menighedsplanteren, og ja, Apollos var en lærd underviser, men de havde en fælles mission. Paulus insisterer på, at evangelisten (han der planter) og læreren (han der vander) 'er ét' og har samme mission (1 Kor 3,5-9).

Så undervisning i alle dens former i kirken – også det, vi nu ville kalde teologisk uddannelse – er en uadskillelig del af missionen. Den er ikke noget ekstra og ikke blot et hjælpemiddel for den 'ægte mission'. Hvis vi tager Jesus alvorligt, må undervisning være inkluderet i vores lydighed mod missionsbefalingen (Lausanne Movement, 86-88).

4. Tjene samfundet (medfølelse og retfærdighed)

"Hvor står der noget om det i missionsbefalingen?", kunne man spørge. Jeg ser det tydeligt indeholdt i det, Jesus siger i vers 20: '... idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer'. For det er sikkert, at Jesus havde meget at sige til sine disciple om medfølelse og retfærdighed. Men først er det vigtigt at høre ekkoerne i selve den sætning. Den synes at være et meget bevidst ekko af den måde, hvorpå Moses eller Gud talte til israelitterne i Femte Mosebog med en gentagen formaning om nøje at overholde alt det, som Moses (eller Gud) befaler dem. Og i Femte Mosebog er det meget tydeligt, at hvad Gud befalede Israel var at afspejle Guds egen karakter ved at 'vandre ad hans veje'. Læs for eksempel Femte Mosebog 10,12-19. Efter at teksten har beskrevet, hvordan Gud er og hvem han især har omsorg for, får israelitterne umiddelbart herefter besked på at gøre det samme – at tage sig af de nødlidende. "For Herren jeres Gud er gudernes Gud og herrenes Herre, den store, den vældige og den frygtindgydende Gud, som ikke er partisk

og ikke lader sig bestikke, men som skaffer den faderløse og enken ret, og som elsker den fremmede og giver ham føde og klæder. Derfor skal I elske den fremmede, I var jo selv fremmede i Egypten" (5 Mos 10,17-19). Dette er blot ét blandt mange eksempler på, hvordan de gammeltestamentlige skrifter prægede Jesu tankegang. Det er kaldet til at være som Gud ved at vise medfølelse, stræbe efter retfærdighed for de fattige og nødlidende, for de hjemløse, de familieløse, de landløse – ligesom Gud havde gjort for Israel i deres nød.

På samme måde siger Jesus til sine disciple: "Jeres mission er at gøre mennesker til mine disciple og at lære dem, hvad jeg har befalet jer, hvilket er på linje med alt, hvad Gud har befalet sit folk fra begyndelsen." Når vi går tilbage i Matthæusevangeliet, finder vi denne tone igen og igen:

- Matt 5,6: "Salige er de, som hungrer og tørster efter retfærdigheden." Ofte har der været en tendens til at begrænse betydningen af ordet til at dreje sig om et ret forhold til Gud. Det omfatter naturligvis også det, men for Jesus og de gammeltestamentlige skrifter betød ordet ikke blot et ret forhold til Gud, men rigtige, retfærdige og rimelige forhold på jorden. Salige er de, der hungrer og tørster efter det, sagde Jesus.
- Matt 6,33: "Søg først Guds rige og hans retfærdighed."
- Matt 23,23: "Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I giver tiende af mynte, dild og kommen, men I forsømmer det i loven, der vejer tungere, ret og barmhjertighed og troskab. Det ene skal gøres og det andet ikke forsømmes."

Jesus siger, at det i Torahen, der vejer tungere, er "ret og barmhjertighed og troskab". Igen er det meget sandsynligt, at han har

et lignende treleddet begreb i tanke, som kan findes i Mika 6,8: "Du skal handle retfærdigt, vise trofast kærlighed og årvågent vandre med din Gud." Eller hos Zakarias 7,9: "Fæld redelige domme, vis godhed og barmhjertighed imod hinanden!"

Ud fra denne skriftmæssige baggrund lyder Jesu ord til disciplene: "I er verdens lys" (Matt 5,14-16). Hvad i alverden mente han med et så omfattende udsagn? Mente han, at de skulle prædike evangeliets sandhed, der ville bringe lys til mennesker i uvidenhedens og syndens mørke? Ja, selvfølgelig ville det være inkluderet i den apostoliske missions overordnede opgaver – som Paulus forklarer ved hjælp af samme metafor i 2 Kor 4,4-6. Men se igen på, hvad det er, Jesus betoner, når han forklarer, hvad han mener med 'lys'. I skal lade "jeres lys skinne for mennesker, så de ser jeres gode gerninger og priser jeres fader, som er i himlene". Altså ikke for at de skal "høre jeres fine vidnesbyrd", men for at de skal "se jeres gode gerninger". De havde et budskab at forkynde – naturligvis havde de det. De gode nyheder om Guds rige må deles med andre. Men når Jesus taler om 'lys', taler han om liv, som er tiltrækkende ved at være fyldt med godhed, barmhjertighed, kærlighed, medfølelse og retfærdighed.

Igen trækker Jesus på en stærk gammeltestamentlig tradition. Gud havde kaldet Israel til at være et 'lys for folkene', og det inkluderede den måde, de levede på som samfund. 'Lys' havde en stærk etisk og social betydning. Lyt til Esajas og bemærk kombinationen af 'lys' og 'retfærdighed' i den betydning, som er forklaret ovenfor. Lyset skinner fra folk, der øver medfølelse og retfærdighed. Og, som Esajas ville fortsætte, fordi et sådant lys afspejler lyset fra Guds nærvær og herlighed blandt hans folk, vil det drage folkene – det vil sige, at det er missionalt dragende (Es 58,6-8.10;

60,1-3). Det vil bringe mennesker til at herliggøre den levende Gud. Er det ikke netop, hvad Jesus sagde?

Vi ser altså, at i Det Gamle Testamente befalede Gud Israel at være et folk, der skulle praktisere praktisk, jordnær medfølelse og retfærdighed. Og Jesus både gav sine disciple det mandat (ja, uddybede det faktisk) og i missionsbefalingen befalede dem at give det videre til de nye disciple, der ville komme efter dem ("idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer"). Både i deres liv i discipelfællesskabet og i deres mission med at gøre mennesker til disciple må de afspejle den Guds sindelag, som tager sig af de fattige og nødlidende, og som fører enkens og den faderløses sag. Og det gjorde de.

Vi kender selvfølgelig den spændende historie om den første menigheds mission, der spredte sig i alle retninger gennem evangelisation og grundlæggelse af menigheder. Men vi bør ikke overse, at apostlene og de første små samfund af troende engagerede sig kraftigt i den anden dimension af missionsbefalingen, idet de adlød, hvad Jesus selv havde lært dem om social og økonomisk medfølelse og retfærdighed.

Lukas fortæller to gange, at det første fællesskab af Jesus-troende i Jerusalem søgte at give deres åndelige enhed et praktisk udtryk i økonomisk solidaritet (ApG 2,44-45; 4,32-38). De mente ikke, der burde være fattige iblandt dem, hvis de havde mulighed for at gøre noget ved det. Uanset om de var bevidst om det eller ej, opfyldte de et andet ord fra Gud i Femte Mosebog (ApG 4,34 er næsten ord for ord det samme som den græske oversættelse af 5 Mos 15,4).

Paulus' første missionsrejse sammen med Barnabas var ikke, da de af menigheden i Antiokia blev sendt ud for at forkynde evangeliet i Lilleasien (ApG 13), men da de tidligere af samme menighed blev sendt

af sted for at bringe nødhjælp til de nødlidende troende i Jerusalem (ApG 11,27-30). Erindringen om dette må have været en del af grunden til Paulus' vedvarende arbejde med at indsamle penge blandt de hedningekristne menigheder i Grækenland som støtte for de fattige i Judæa. Det er tydeligt, at Paulus havde undervist de nye disciple om det ansvar, for de bad indtrængende om at måtte være med i gaven (2 Kor 8-9). Ja, på et afgørende tidspunkt i Paulus' missionskarriere, da han af apostlene i Jerusalem fik accept ('håndslag') af sin forkyndelse, tilføjer han denne sigende bemærkning, der viser, at Paulus så omsorg for de fattige som en integreret del af sit missionsarbejde: "Kun skulle vi huske på deres fattige, hvad jeg netop har bestræbt mig for at gøre" (Gal 2,10).

Den betoning af praktisk økonomisk og social medfølelse lyder også andre steder. De følgende skriftord taler for sig selv og lader os ikke være i tvivl om vigtigheden af denne form for lydighed: 1 Tim 6,17-19. Jak 2,14-17. 1 Joh 3,17-18. Jesus og apostlene ville have været enige i disse ord i Ordsprogenes Bog: "De svages sag ligger den retfærdige på sinde, men den uretfærdige forstår ingenting" (29,7).

Også her giver Cape Town-erklæringen et rigt bibelsk fundament for denne dimension af missionen:

"Vi elsker verdens fattige og lidende mennesker. Bibelen lærer os, at Herren har kærlighed til alt, hvad han har skabt, tager sig af de undertrykte sag, elsker den fremmede, mætter den sultne, skaffer den faderløse og enken ret. Bibelen viser også, at Gud vil gøre disse ting gennem mennesker, som engagerer sig i sådanne handlinger. Gud vil især kræve dem til ansvar, der har en politisk eller juridisk lederposition i samfundet, men hele Guds folk er det befalet – af loven og profeterne, Salmerne

og visdomslitteraturen, Jesus og Paulus, Jakob og Johannes – at afspejle Guds kærlighed og retfærdighed i praktisk kærlighed og retfærdighed for de nødlidende.”

”En sådan kærlighed til de fattige kræver, at vi ikke blot elsker barmhjertighed og barmhjertighedsgerninger, men også at vi øver retfærdighed ved at afsløre og modsætte os alt, hvad der undertrykker og udbytter de fattige. ‘Vi må ikke være bange for at fordømme ondskab og uretfærdighed, hvor disse ting end findes’” (Lausanne Movement, 33).

Integreret mission er efter min mening simpelthen at iklæde det udtryk kød og blod, som Paulus bruger, både ved Romerbrevets indledning og afslutning, til at sammenfatte hele sin missionale opgave blandt alle folkene: ‘troslydighed’. Vi er kaldet til at integrere tro og gerninger, ord og handlinger og til at forkynde og demonstrere evangeliet.

5. Omsorg for skaberværket

Her kunne vi faktisk have begyndt med skabelsen, for det er der, Jesus begynder i missionsbefalingen. Som jeg sagde tidligere, begynder missionsbefalingen ikke med en ordre, men med en proklamation: ”Mig er givet al magt i himlen og på jorden.” Kombinationen ‘himlen’ og ‘jorden’ er den typiske måde i Skriften at omtale hele skaberværket på. Det er ikke kun, hvor Jesus begynder, det er også, hvor Bibelen begynder (1 Mos 1,1), og hvor Bibelen ender (med en ny himmel og en ny jord – den nye skabelse i Åb 21-22). Hele Guds mission i Bibelen løber fra skabelsen til den nye skabelse, og Jesus står i centrum for den, idet han erklærer, at han er Herre over det hele. Jesus er ikke blot ‘oppe i himlen’. Jesus er Herre over himlen og jorden.

Igen giver Femte Mosebog baggrunden

for Jesu ord i Matt 28,18. Lyt til, hvad Moses siger til israelitterne om deres Gud: Og du skal i dag vide og lægge dig på sinde, at det er Herren, der er Gud oppe i himlen og nede på jorden; der er ingen anden (5 Mos 4,34).

Jahve, Gud Herren, Israels Gud, er himlens og jordens Gud (dvs. hele skaberværkets). Dette er en sandhed om Gud, som gentages overalt i Det Gamle Testamente, især i Salmerne. Og stående på himmelfartens bjerg tager Jesus roligt den sandhed om den Gud, som alle hans efterfølgere kendte og tilbad, og bruger den om sig selv. Ikke overraskende skriver Matthæus, at da de mødte Jesus der, ”tilbad de ham” (selv om Matthæus også meget ærligt nævner, at nogle tvivlede). De vidste nu, at da de mødte den korsfæstede og opstandne Kristus, stod de foran den levende Gud, himlens og jordens skaber.

Uanset hvad vores mission inkluderer i opfyldelsen af missionsbefalingen, er forudsætningen, at Jesus er skaberværkets Herre, at jorden tilhører ham. Vi er forpagtere på og forvaltere af hans ejendom.

Paulus udvider på sin karakteristiske måde denne kosmiske, skabelsesrelaterede sandhed om Kristus i et af de mest monumentale afsnit, han overhovedet har skrevet. Læs Kol 1,15-20 i dets helhed. Her er blot et uddrag. Læg mærke til, hvor mange gange Paulus refererer til ‘himlen og jorden’ eller til ‘alting’ – hvilket var en anden jødisk måde at referere til hele det skabte univers på: “[Sønnen] er den usynlige Guds billede, al skabnings førstefødte. I ham blev alting skabt i himlene og på jorden ... Ved ham og til ham er alting skabt. Han er forud for alt, og alt består ved ham [...] i ham besluttede hele guddomsfylden at tage bolig og ved ham at forsones alt med sig, på jorden som i himlene, ved at stifte fred ved hans blod på korset.”

Hele universet, herunder vor planet jorden, blev skabt af og til Kristus, dens fortsatte eksistens opretholdes af Kristus, den tilhører Kristus som hans arv og er blevet genløst af Kristus ved korset. Den samme kosmiske sandhed formuleres på forskellige måder i Første Johannesbrev 1 og Hebræerbrevet 1.

Så hvis den jord, vi lever på, er Jesu ejendom og tilhører ham i kraft af skabelsen og genløsningen, kan vi ikke adskille vores personlige underkastelse under Jesus som Herre fra den måde, hvorpå vi tænker og handler over for jorden. Gudfrygtig brug og omhyggelig forvaltning af jordens ressourcer er sammen med økologisk engagement og handling legitime dimensioner af kristen mission. Kristen mission kan ikke ekskludere vores oprindelige menneskelige mission, som var at herske gudfrygtigt over skaberværket ved at tjene og bevare den (1 Mos 1,26-28 kombineret med 2,15) (Lausanne Movement, 30-31).

Det er mig en gåde, at der er så mange kristne, deriblandt desværre også (og især) mennesker, der hævder at være evangelikale, for hvem spørgsmålet om omsorg for skaberværket eller økologisk engagement og handling i bedste fald står svagt eller forsømt og i værste fald bliver afvist ud fra fjendtlige, forudfattede meninger. For mig at se er grunden til det en meget mangelfuld skabelsesteologi blandt vor tids evangelikale. For at sige det rent ud: Nogle mennesker synes at have beskadigede bibler, hvor de to første og de to sidste sider på uforklarlig vis mangler. De begynder med Første Mosebog 3, fordi de kender alt til synden, og de slutter med Johannes' Åbenbaring 20, fordi de kender alt til dommens dag. Og de har deres personlige løsning på syndens problem og deres personlige sikkerhed på dommens dag – begge dele i kraft af Jesu død og opstandelse. Gud ske tak og lov. Det tror jeg

også. Men Bibelen har en meget større historie, historien om hele skaberværket, som min personlige frelse passer ind i. Og Kristi herredømme omfatter hele den historie. Så jeg har brug for at se ham som Herre over mit fysiske miljø såvel som min åndelige frelse og leve som hans discipel i relation til begge.

Der er ikke her plads til at undersøge hele den bibelske lære om skabelsen, som gør det fuldstændig legitimt at inkludere ansvarlighed for skaberværket inden for den kristne missions spektrum. Jeg har andetsteds givet et sådant overblik over skabelsens godhed, herlighed og mål.

Konklusion: Hvad så nu?

Hvad kan vi så til slut tage med fra denne oversigt over missionens fem kendetegn eller tre fokuspunkter i relation til missionsbefalingen? Tre punkter synes at følge.

1. Hele Guds mission er for hele Guds kirke (men alle kan ikke gøre alt).

Mission er ikke en speciel aktivitet for nogle få professionelle (missionærer eller missionspartnere). Kirken som helhed er til for Guds missions skyld. Som det er blevet sagt, så drejer det sig ikke så meget om, at Gud har en mission til kirken (der bliver udført af nogle få af kirken lønnede arbejdere), som at Gud har kirken til sin mission. Hele kirken er i den forstand missional. Alt, hvad kirken er og gør, bør i en eller anden forstand være forbundet med selve vores eksistensberettigelse. Det er grunden til, at jeg ikke bryder mig om den meget misbrugte vending "hvis alt er mission, er ingenting mission". Den udspringer ofte af en frygt for, at hvis alt, hvad en kirke gør, kan beskrives som 'mission', så vil der ikke være nogen særlig kategori tilbage til evangelisation og udsendelse af missionærer. Jeg håber, det fremgår klart af det, jeg har sagt ovenfor om evangelisationens og evan-

geliets centrale plads, at jeg føler mig dybt forpligtet over for begge disse ting. Men de udgør ikke alt, hvad jeg mener Bibelen inkluderer i kirkens mission forstået som alt det, Gud har villet med kirken. Bibelsk set ville det være rigtigere at sige, at "hvis alt er mission, er alt mission". Hele kirken er kaldet til at deltage i hele Guds mission.

Men mist ikke modet! Det er ikke sådan, at alle skal gøre alt, men alle må være bevidst om at gøre noget ifølge de gaver, Gud har givet en, og som han leder. Det hænder, at nogle siger til mig efter en prædiken eller et foredrag om holistisk mission: "Du taler om alle disse forskellige former for mission, men der er kun én for mig. Jeg kan ikke gøre alt det!" Hertil svarer jeg: "Jeg tror, Gud også har tænkt på det, og derfor skabte han kirken." Det kræver hele kirken at engagere sig i hele Guds mission.

2. Hele kirkens mission inkluderer hvert enkelt menighedsmedlem (men vi kan have forskellige kald og opgaver).

Hvis hele kirken er til af hensyn til Guds mission, så gælder det også alle dens medlemmer. Kirken er per definition missionale, og derfor er alle kristne i kraft af deres kald missionale. Det er vigtigt at gøre op med den misforståede opfattelse, at kun nogle medlemmer er 'missionærer'. Hvad gør det os andre til? Ikke-missionærer? Passive medlemmer? Med missionærer mener vi jo sædvanligvis dem, der understøttet og udsendt af kirken er rejst til fremmede lande eller til en eller anden form for tværkulturel mission. Men så lad os kalde dem det – 'tværkulturelle missionærer' og ikke give det indtryk, at mission ikke angår os andre. Hugh Palmer, der er præst i All Souls Church, Langham Place, sagde en søndag: "Hver uge udsender denne kirke 1.500 missionærer – nogle få af dem gør tjeneste i det fremmede". Hermed mente han naturligvis,

at flertallet træder ud på missionsmarken lige uden for kirken, hvor de lever og har deres daglige arbejde.

Vi må skelne mellem det almindelige missionale kald, som vi alle har fået, og de specielle gaver og kald, som Gud vil lægge på forskellige mennesker ud fra den nådegave, han giver. Vi skal alle være rede til at vidne om vores tro, men nogle har fået særlige gaver som evangelister. Alle skal vi lade Kristi ord bo i rigt mål hos os, så vi underviser og formaner hinanden, men nogle har fået særlige gaver som lærere. Vi skal alle være rede til at vise venlighed og forsvare, hvad der er ret og rigtigt, men nogle har fået særlige gaver til at gå ind i det politiske eller juridiske arbejde eller til at engagere sig i kampen mod global fattigdom, sult og sygdom. Vi bør alle leve ansvarligt i vores omgang med og omsorg for skaberværket, men nogle er kaldet og udrustet til at engagere sig i miljøbiologi og udføre relevant videnskabelig forskning.

3. Det enkelte medlems mission inkluderer hele livet (der er intet skel mellem sekulært og helligt)

Hvis det sidste punkt kræver en ændring i vores opfattelse af kirkens mission, så kræver dette punkt en ændring i vores personlige perspektiv på livet. Vi må bryde med den indgroede vane, hvor vi tænker i to sfærer – den sekulære og den hellige. Det er blevet så dominerende et paradigme, at vi næppe er bevidst om det. Det synes bare at være sådan, det er. Der er en 'religiøs' del af livet, som Gud er interesseret i – kirken, kristne aktiviteter, gudstjeneste og bøn, evangelisation, etc. Og så er der resten af livet, hvor de fleste af os tilbringer det meste af vores tid – arbejde, familie, fritid. Og vi mener, at hele pointen med den anden del af sfæren er at forsyne os med lidt penge og fritid til at gøre, hvad vi nu kan for at

‘støtte’ den første sfære (hvor de virkelig ivrige kristne lever i en af kirken lønnet ‘fuldtidstjeneste’).

Dette er et giftigt og demoraliserende skel. Folk får dermed det indtryk, at det, som de bruger det meste af deres tid på (arbejde i den ‘sekulære’ verden), ikke har nogen værdi for Gud eller evigheden, mens de kun kan give noget fritid og nogle penge til det ene, som de mener Gud virkelig er interesseret i.

Men missionsbefalingen begynder med at fortælle os, at Jesus er Herre over hele livet inden for hele sin skabning. Jesus er Herre over arbejdspladsen og familien, Herre over gaderne og himlen over dem, Herre over skoler og slum, Herre over hospitaler

og boligforhold, Herre over det politiske liv, erhvervslivet og universiteterne, sport og kultur, Herre over tiden og rummet.

Så det discipelforhold og den mission, Jesus kalder os til, angår hele livet. Hvis Jesus er himlens og jordens Herre, er der ikke noget sted, ikke noget arbejde, ingen del af livet overhovedet, der er undtaget fra resten af, hvad han siger i missionsbefalingen og alt, hvad den viser tilbage til i resten af evangeliet.

Mission er ikke en opgave, som skal udføres af mennesker, der er sat til det på vegne af ‘alle os andre’. Mission er en eksistensform for hele livet for hvert eneste medlem af hele kirken.

LITTERATUR

- Lausanne Movement, The (2011): *Cape Town-erklæringen*, Fredericia: Lohse
- Wright, Christopher J. H. (2004): *Old Testament Ethics for the People of God*. Nottingham: InterVarsity Press
- (2006): *The Mission of God: Unlocking the Bible's Grand Narrative*. Nottingham: InterVarsity Press.
- (2010): *The Mission of God's People: A Biblical Theology of the Church's Mission*. Grand Rapids, MI: Zondervan.
- (2013): *Guds Folks Mission: En Bibelteologi for Kirkens Mission*. Fredericia: Lohse.

FORFATTEROPLYSNING

Christopher J. H. Wright
Langham Partnership
Carlisle, Cumbria, UK
chris.wright@langham.org

Artiklen er oversat af Birger Petterson og publiceres her for første gang.